

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

UITWISSELING MEDISCHE STUDENTEN

De Amsterdamse Vereniging van Co-assistenten werkt in juli en augustus mee aan een klinisch uitwisselingsprogramma met Tsjechische medische studenten.

In juli zullen Nederlandse studenten in de klinieken in Pilsen werkzaam kunnen zijn, terwijl de Tsjechen in augustus naar Amsterdam komen.

In de groep die 25 juni naar Pilsen zal vertrekken, is nog plaats voor enkele co-assistenten (ook niet-Amsterdammers).

De kosten voor een verblijf van 5 weken in Tsjechoslovakije zullen bestaan uit die van de treinreis: ongeveer f 100,—.

Belangstellenden dienen zich zeer spoedig in verbinding te stellen met F. J. TH. WACKERS.

Amsterdam, mei 1966

Amstelkade 11

JAN DEKKERSTICHTING EN DR. LUDGARDINE BOUWMANSTICHTING

Op de bestuursvergadering van 24 mei 1966 werd het dagelijks bestuur van beide stichtingen als volgt samengesteld: Prof. Dr. J. R. PRAKKEN, voorzitter; Prof. Dr. P. J. ZUIDEMA, secretaris (adres: Instituut voor Tropische Hygiëne, Mauritskade 57, Amsterdam); G. J. BAUER, penningmeester.

Aanvragen om subsidie voor wetenschappelijk onderzoek worden gaarne vóór 15 juli a.s. door de secretaris tegemoetgezien. Een aanvraag moet vergezeld gaan van een korte omschrijving van het onderzoek, een raming en omschrijving der kosten, en bij voorkeur van een aanbeveling van een wetenschappelijk onderzoeker. Bij de secretaris kunnen verdere inlichtingen verkregen worden.

Amsterdam, 25 mei 1966

P. J. ZUIDEMA,
secretaris

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

ROKEN EN CORONARIA-SCLEROSE

In de laatste *Archives of Otolaryngology* (1966, bl. 319) vind ik de volgende „Nugget of lasting value”, die misschien voor het *Tijdschrift* ook van waarde kan zijn:

„To those habitual smokers who ignore the cancer statistics a recent epidemiologic study of cigarette smoking and atherosclerosis of the coronary arteries may (but probably will not) give pause for thought and action-assuming that they find continued living to be enjoyable and worth prolonging.

Among men who never smoked regularly autopsy studies revealed slight or no coronary atherosclerosis in 67.3%, compared to 10.9% in heavy smokers (more than two packages per day). Moderate to advanced atherosclerosis was found in the coronary arteries of 32.5% of those who never smoked regularly and in 89.1% of the heavy smokers.

Literatuur: AUERBACH, O. e.a. (1965) Smoking in relation to atherosclerosis of the coronary arteries. *New Engl. J. Med.*

273, 775.

Amsterdam, 6 mei 1966

L. B. W. JONGKEES

DE FACTOR LUCHTVERONTREINIGING IN HET ROKEN-LONGKANKERVRAAGSTUK

Prof. DROGENDIJK (1966) heeft in zijn klinische les de aandacht gevestigd op in 1963 (MEINSMa) en in 1965 (BUREMA c.s.) gevonden regionale verschillen in longkankersterfte in Nederland.

Deze verschillen, die bepaald werden en worden door de rookgewoonten, door de luchtverontreiniging en door de nog onbekende endogene factoren, zijn voor Prof. DROGENDIJK blijkbaar gemakkelijk te verklaren, omdat de tabaksconsumptie regionaal procentueel anders verschilt dan de longkankersterfte. Hij schrijft, dat „een en ander gevoelig op de debetzijde van de luchtverontreiniging (kan) worden geschreven”. Deze uitspraak berust onder meer op epidemiologische bevindingen en daarop gebaseerde conclusies elders.

Ik betreur deze redenering, omdat m.i. epidemiologische bevindingen door andere onderzoek-methoden gesteund moeten worden, met name door detail-onderzoekingen, retrospectief of prospectief van aard, en door laboratorium-onderzoek, om aldus te trachten de grootte van de genoemde invloeden nader te bepalen. Het belangrijke werk van KOTIN ten aanzien van de invloed van de luchtverontreiniging is aan Prof. DROGENDIJK misschien niet bekend, maar op een in 1965 gehouden symposium in het Antoni van Leeuwenhoekhuis is daarover uitvoerig gerapporteerd. Het cumulatieve effect van verontreinigde lucht op het ontstaan van longkanker bij rokers wordt door velen, en m.i. terecht, verondersteld, maar is moeilijk concreet aan te tonen, zoals uit de bestaande literatuur blijkt. De gegevens inzake de mate van luchtverontreiniging vroeger ontbreken te dikwijls.

Velen zullen geïmponeerd zijn door de mededeling van DOLL tijdens een rede in het Antoni van Leeuwenhoekhuis in 1965, dat de longkankersterfte bij Britse artsen met 7 pct daalde in dezelfde periode waarin de longkankersterfte met 22 pct steeg bij de overige bevolking. Een hoog percentage artsen in Engeland was vóór of tijdens die periode met roken opgehouden . . .

Prof. DROGENDIJK houdt in zijn jongste klinische les evenmin rekening met de bevindingen van prospectieve onderzoekingen, waaruit de imponerend hoge sterfte aan coronaria-infarcten bij rokers is gebleken. Zijn eenzijdige opsomming van feiten brengt hem ten onrechte tot de vraag „of men niet beter zou doen in het kader van de bestrijding van de longkanker meer geld te besteden aan de bestrijding van de luchtverontreiniging”. Dit zou volgens hem aanbevelenswaard zijn, omdat de resultaten daarvan volgens de inhoud, die de lezer verder niet verneemt, van een bepaald rapport „niet onbemoedigend” zijn. Eveneens volgens Prof. DROGENDIJK zijn er vormen van luchtverontreiniging te bestrijden, iets wat de laatste tien jaar in Rotterdam reeds geschiedt. Dat er vormen van luchtverontreiniging kunnen worden bestreden en dat dit de laatste tien jaren in Rotterdam geschied is, willen wij gaarne aannemen, al zagen wij dit graag door mededeling van feiten gestaafd. Maar in verband met ons vraagstuk zagen wij dan graag de vraag beantwoord of er in Rotterdam al een tendens waarneembaar is van een daling van de longkankerfrequentie. Immers alleen wanneer de feiten het vermoeden wettigen, dat bestrijding van luchtverontreiniging preventief werkt op longkanker, zou de wenselijkheid dienen overwogen te worden, in het kader van de longkankerbestrijding meer geld te besteden aan de studie en bestrijding van de luchtverontreiniging. Dit te meer, omdat de auteur eerder opmerkt, dat de resultaten van antirookcampagnes niet bemoedigend zijn en zelfs slecht zijn te noemen. Vastgesteld wordt, dat de